N°. 263. 1837.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag 5 en 6 November.

Duitschland.

Frankfort den 31sten October.

De vrijheer von Arnim, onlangs tot Pruissisch gezant te Parijs benoemd, is den 27sten dezer van Berlijn derwaarts afgereisd.

— De hertog Karel van Brunswijk, die ten gevolge der onlusten van 1830 zijn land verlaten en naderhand een geruimen tijd te Parijs doorgebragt heeft, bevindt zich thans weder in Duitschland en reist er *incognito*, onder den naam van baron *van Landsberg*.

— Reeds sedert eenige dagen heeft men in verscheiden dagbladen gewaagd van geruchten, volgens welke de veldmaarschalk *Paskewitsch* min of meer in ongenade zou gevallen zijn, of althans den post van stadhouder des Koningrijks Polen verloren zoude hebben. Tot nog toe is deswege niets stelligs bekend geworden; intusschen behelst een berigt uit Berlijn, door een Hamburgsch blad medegedeeld, het volgende:

» In onze hoogere kringen heeft veel opzieus gebaard de bevestiging dier tijding, dat Vorst *Paskewitsch* als stadhouder van Polen, voor onbepaalde jaren verlof heeft gekregen. Reeds voor zijne aanwezigheid, en bijzonder eenige dagen voor zijn vertrek uit Toeplitz van waar hij met grooten spoed, en niet over Berlijn maar langs een kortsten weg over Breslau terug keerde, vermoedde men, dat er ten opzigte van het beheer van Polen eene gewigtige verandering zou plaats hebben. Eerst bragt men de geruchten daaromtrent in verband met een besluit des Keizers om eenen Onderkoning voor Polen te benoemen, maar thans verneemt men, dat deze maatregel in verband staat met eene andere belangrijke gebeurtenis aan het Keizerlijk hof, de terugroeping namelijk, van den generaal *Yermoloff*, die reeds sedert 1805 in het Russische leger met roem bekend was en vooral sedert den veldtogt van 1826 tegen Perzie een grooten naam verworven had. Hij behoort tot de weinige nog levende generaals, die reeds in 1823 en de volgende oorlogsjaren aanzienlijke leger-afdeelingen aangevoerd hebben, en had zich in den bevrijdings-oorlog als divisie-generaal onder den veldmaarschalk *Barclay de Tolly* bijzonder onderscheiden.»

— De hertog *Bernhard* van Saxen-Weimar en deszelfs zoon zijn den 5den te Konstantinopel gearriveerd, en hebben het naar de frankische wijze ingerigt diner bijgewoond, door den Sultan ter eere van den Oostenrijkschen aartshertog gegeven. Voor den aanvang van den maaltijd, en na den afloop daarvan, bezocht de Sultan de zaal, en onderhield zich staande met zijne doorluchtige gasten, nardien de oostersche gebruiken hem niet toelaten met iemand, zelfs niet met de leden zijner eigene familie, bij den maaltijd aan te zitten. Z. H. verklaarde, deze met de landszeden strijdige wijze van ontvangst alleen verkozen te hebben, om een bewijs zijner vriendschap en achting voor den aartshertog en voor diens doorluchtigen neef, den Keizer van Oostenrijk, te geven.

De Engelsche officieren, welke door den Sultan ontboden waren, [illegible] de vestingwerken der Dardanellen te onderzoeken, hielden zich druk bezig met de opneming van het terrein, en moeten verklaard hebben dat de Dardanellen de beste gelegenheid tot daarstelling van uitstekende defensiewerken aanbieden. De Porte heeft thans ook in het aannemen van Engelsche officieren in Turkschen dienst toegestemd, en tegen alle vroegere verwachting heerscht tusschen haar en lord *Ponsonby*, sedert de verheffing van *Akif-effendi*, de beste verstandhouding.

Engeland.

Londen den 31sten October.

Den 9den dezer zal H. M. de Koningin te Londen komen, drie weken alhier vertoeven en vervolgens hare residentie te Windsor nemen. De weder van het stormachtige weder zijn H. M. dagelijks [illegible]

— Sir *Robert Peel* wordt van zijne reis door Duitschland den 9den alhier terugverwacht, om het feest in Guildhall bij te wonen en bij de opening van het parlement op den 15den tegenwoordig te zijn. De onderkoning van Ierland, lord *Mulgrave*, wordt tot gelijk einde uit Dublin hier verwacht.

— Gisteren zijn aan het bureau van buitenlandsche zaken depeches van sir *Edward Disbrowe*, den engelschen gezant te 's Gravenhage, ontvangen. De nederlandsche minister, de heer *Dedel*, is van Brighton naar de hoofdstad teruggekeerd.

— Eergisteren werden de bewoners der hoofdstad, plotselijk in groote ontsteltenis gebragt, door het berigt, dat de cholera in het oostelijke en zeer volkrijk gedeelte der stad was uitgebarsten en reeds drie personen uit de armoedige volksklasse aan dezelve gestorven waren. Daar zich sedert geen verdacht geval meer heeft geopenbaard, en de geneesheeren zelve het niet eens zijn, of de gezegde gevallen met der daad wel tot de cholera gerekend kunnen worden te behooren, is men weder tamelijk gerustgesteld geworden.

— Men is zeer benieuwd naar den uitslag der bijeenkomst van ministeriële en radicale iersche pairs en leden van het huis der gemeenten, die voor den 8 dezer te Dublin moet gehouden worden. Vermoedelijk zullen in die bijeenkomst de gevoelens over belangrijke punten sterk uiteenloopen.

Het schijnt zeker dat de iersche generale associatie, die inzonderheid ten doel heeft, om de rigtige betaling der tienden te verhinderen, eerlang ontbonden zal worden.

— De jaarlijksche opneming van personen geregtigd tot het stemmen voor parlementsleden, is thans over de geheele uitgestrektheid van het rijk afgeloopen. Uit eene vergelijking der door beide staatspartijen gegeven berigten schijnt te blijken, dat de uitslag gunstig voor de torij-partij is, en dat, zoo er eene verkiezing plaats had, de kleine ministeriële meerderheid in het huis der gemeenten nog eene vermindering zou ondergaan.

— De lissabonsche brieven loopen tot den 23 October. Na langdurige en levendige beraadslagingen, hadden de cortes, met eene meerderheid van dertig stemmen, besloten, dat de kroon het regt van *veto* hebben zal, en met de meerderheid van zeven en twintig stemmen, dat zij ook het regt zal hebben om de kamer der gedeputeerden te ontbinden. Omtrent die der senatoren zou nader besluit worden.

Het kabinet was nog niet veranderd, maar men verwachtte dagelijks dat de secretaris van buitenlandsche zaken, de heer *Castro Pereira*, zijn ontslag zou nemen, en dat de minister van binnenlandsche zaken, de heer *Julio de Sanches*, *ad interim* met zijne portefeuille zou belast worden, terwijl de minister van oorlog, burggraaf *Sobral*, denkelijk voor den baron *de Bom Fim* plaats zou maken, die sedert twee dagen in de hoofdstad was aangekomen. Indien deze veranderingen plaats grepen, zou, naar men vermoedde, de burggraaf *San da Bandeira* geene zwarigheid maken, om zich met het presidentschap van den raad te belasten.

De burggraaf *das Antas* was nog niet van Oporto teruggekeerd.

De admiraal *Napier* stond gereed om naar Londen weder te keeren. Men zeide, dat hij in zijne zending, die op de betaling van de achterstallige soldij der engelsche hulptroepen in Portugal betrekking had, volkomen geslaagd was.

— Volgens de jongst uit de Kaap der Goede Hoop ontvangen tijdingen schijnt de handel in die kolonie grootelijks te zijn verminderd, sedert de afschaffing der slavernij, waaraan men thans ter tijd eene tegenovergestelde werking vreesde. In 1834 bedroeg de invoer 298,341 p. st. en de uitvoer 170,456 p. st.; in 1835 was de invoer geklommen tot 540,526, en de uitvoer tot 361,942 p. st.; en in het afgeloopene jaar was het bedrag van den invoer 876,769 p. st., en dat van den uitvoer 385,384 p. st.

— Ter beurze van gisteren was de notering: Integralen 2½ pCt. 53⅞; Idem 5 pCt. 100½, ⅝; ditto [illegible] eening 99⅝; Spanje 19⅝ met Coupon; Portugal 22½; [illegible]

Nederlanden.

Breda den 4den November.

Bij een berigt in de *Staats courant*, van den opperkamerheer, graaf *van Reede*, wordt bekend gemaakt, dat door het hof bij den aanwezigen rouw tevens die wegens het overlijden van H. D. H. de prinses Douairière van Reuss Greitz, geboren Prinses van Nassau, zal worden gedragen.

Uit Utrecht vernemen wij dat aldaar gisteren morgen ten gevolge eener bloedspuwing, overleden is, de generaal-majoor *Stoecker*, kommanderende de 1ste brigade der 5de divisie infanterie. Het verlies van dezen verdienstelijken officier zal gewis door het geheele leger met leedwezen vernomen worden.

— In het *Journal de la Haye* leest men den volgenden brief, door dit blad onder dagteekening van eergisteren uit Amsterdam ontvangen.

» Wij vernemen uit eene zekere bron, dat de *Hollandsche Spoorwegmaatschappij* te Amsterdam gevestigd, met een groot proces bedreigd wordt. Bij de eerste statuten door deze maatschappij openbaar gemaakt, hadden de oorspronkelijke inschrijvers zich het regt voorbehouden, om alle aandeelen welke de maatschappij in het vervolg mogt uitgeven, voor zich te behouden, in het geval de spoorweg tot voorbij Haarlem zou voortgezet worden. Sedert hebben deze statuten eenige veranderingen ondergaan; onder anderen werd de bepaling, waarbij dit regt aan de inschrijvers bleef voorbehouden, in dien zin gewijzigd, dat het vermogen om aandeelen te nemen van die welke in geval van uitbreiding van den weg mogten uitgegeven worden, geheel overgelaten werd aan de houders der reeds bestaande aandeelen. Door eene geheel bijzondere onbedachtzaamheid en zonder de aangebragte wijzigingen te lezen, hebben de oorspronkelijke inschrijvers de zwakheid gehad van de nieuwe statuten te teekenen, welke hen van een des te grooter voorregt berooven, aangezien de aandeelen van den Rotterdamschen spoorweg op de beurs van Amsterdam reeds met 40 pCt. premie verhandeld zijn.

» Thans komen de gezegde oorspronkelijke inschrijvers op, tegen eene toestemming, welke zij beweeren niet met volle kennis van zaken te hebben gegeven, en trachten hun eerste regt te doen gelden, waartegen eene bij vergissing en zonder kennis van zaken gegevene handteekening niets kon afdoen. In dien hebben zij reeds eene breedvoerig ontwikkelde memorie in handen gesteld van den raad van administratie der Maatschappij."

— De hoogleeraar *Uylenbroek*, aan de Hoogeschool te Leiden is ontheven van het onderwijs in de theoretische starrekunde, en dat vak van onderwijs opgedragen geworden aan den heer *F. Kaiser*, tot dusverre lector voor de praktische starrekunde aan dezelve Hoogeschool, aan wie tevens, ingevolge besluit Zijner Majesteit, voortaan de titel is opgedragen van lector in de starrekunde aan gemelde Akademie.

Eervol zijn ontslagen, als commies bij het Amortisatie Syndicaat de heer *C. G. Withuys*, als chirurgijn der tweede klasse ter Zr. Ms. zeedienst, *A. L. Zwiser*, als administrateur van kleeding en wapening bij het 1ste bataillon jagers, de gepensionneerde kapit. *A. C. van Aelein*.

Volgens de begrooting van kosten en ontvangsten voor de dienst van de ijzeren spoorwegen in Belgie, zal de vermoedelijke ontvangst voor het transport van reizigers en koopwaren, gedurende 1838 bedragen 4,850,000 fr. Het geheel bedrag der uitgaven sedert de eerste daarstelling tot op 1. October ll. bedraagt 24,379,443 fr., waarbij moeten gevoegd worden de 10 millioenen van het onlangs toegestaan credit, welke strekken moeten tot bestrijding der uitgaven tot op 1. Mei aanstaande, wanneer waarschijnlijk eene dergelijke som zal noodig wezen, ter voortzetting van den arbeid tot aan het einde van het jaar.

De tegenwoordige uitgaven van de acht gedeelten van den weg welke voor het publiek opengesteld zijn en nog opengesteld moeten worden, bedragen 3,420,000 fr., waarbij moeten gevoegd worden de [illegible] opgenomen kapitalen (34,379,443 fr.); deze [illegible] tegen 4 pCt. berekend, bedraagt 1,375,177 fr. 72 c., zoodat de gezamenlijke uitgaven beloopen 4,765,177 fr. 72 c.; een batig slot van [illegible] fr. 28 c. latende. Het dagblad *le Commerce* heeft gemaakt, [illegible] berekeningen, de volgende aanmerkingen:

» Deze uitkomst verschilt van hetgeen men algemeen dacht, dat namelijk de ijzeren spoorwegen van den staat, 10 pCt. zuivere winst zouden opleveren; terwijl, wanneer men aanneemt dat al de vermoedelijke ontvangsten binnenkomen en er geen buitengewone onkosten voorvallen, de voordeelen niet meer dan *een half ten honderd*, zullen bedragen. Wij willen op de ijzeren spoorwegen geen aanmerkingen maken, erkennende hun groot en vermogend nut; maar het beheer over dezelve door het gouvernement schijnt ons te kostbaar, en de afgevaardigden zullen zich van een pligt kwijten, wanneer zij, bij het onderzoek van het budget, inlichtingen vragen, zoowel over hetgeen gedaan, als over hetgeen bedoeld is."

— Het stormachtig weder van 1 en 2 dezer, heeft onder anderen te Brussel aanmerkelijke schade aangerigt. Eene houten tent voor het paardenspel van *Baptiste Loisset* opgeslagen, is geheel vernield; het hek van den plantentuin is omvergeslagen en het dakwerk der woning van den heer *Verboeckhoven* en der kapel van den Abt *Helsen* werden afgerukt, enz. Ook te Gent heeft de storm schade aangerigt; daar is de geheele afgesloten omtrek, bij het begin van den spoorweg, verwaaid en vernield.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (3 *November*) was de fondsnotering: Belg. 101⅞; 4 pCt. 92¾; O. Met. 104⅝; Sp. Ardoin 19⅝; Diff. 6⅝; Nap. renten 92½; De Tavolere [illegible]; Rom. L. 100¼; Certif. te Antw. 98; Braz. 86. — Wisselkoers op Amst. en Rott. ¼ pCt. pr.

De door ons heden ontvangen parijsche bladen van eergisteren (2 dezer) behelzen weinig [illegible]. De *Moniteur* noch de overige morgenbladen houden iets naders omtrent Constantine. Het *Journal des Débats* houdt zich met het onderwerp bezig van het kandidaatschap der openbare ambtenaren tot leden van de kamer. — Aangaande Spanje zijn geene latere depeches medegedeeld. Alleen vindt men uit Saragossa van den 26sten October vermeld, dat *Cabrera* alles in het werk stelde om de ontwerpen van *Oraa* tegen Cantavieja te dwarsboomen, daar hij vernomen had, dat de constitutionele bevelhebber in last had, om de werken van gezegde plaats zoo mogelijk te slechten. Omtrent het verblijf van don *Carlos* wordt niets nader gezegd. — Door het heden niet ontvangen van onze gewone parijsche correspondentie, zijn wij ook verstoken van de parijsche fondsnotering van eergisteren.

CONSTANTINE.

Gelijk wij in een vorig artikel betoogden, dat Frankrijks rust en uitzigt op bevestiging van orde door den Julijtroon, in het naauwste verband stond met den gelukkigen afloop van den togt naar Constantine, en zulks vooral, omdat die gelukkige afloop eenen overwegenden zedelijken invloed [illegible] op de kiezers, die te dezer ure staan te, [illegible] naar de hoofdstad te zenden, en als tolken [illegible] den koning der Franschen de denkwijze der [illegible], zoo vinden wij [illegible] denkbeelden in de Engelsche dagbladen. Deze gaan echter verder en durven zelfs verzekeren, dat de zegerijke overwinning op de Afrikaansche kust, nieuwen steun geven zal aan den Julijtroon bij de mogendheden van het vaste land. Wij durven niet zoo verre vooruitloopen, dewijl de wisselende mate van welgevallen, waarmede tot hiertoe de Julijtroon door de groote mogendheden is bejegend geworden, tot het trekken van eenige resultaten geene zekerheid aanbiedt; behalve alleen dit resultaat dat bij de meerdere bevestiging binnenslands van de nieuwe orde van zaken in Frankrijk, de groote mogendheden uit zelfzucht de noodzakelijkheid zullen inzien, om zich met die orde van zaken te verzoenen. Pruissen maakt hier ongetwijfeld een onderscheid, maar de weifelende staatkunde dier mogendheid heeft zich sedert den aanvang dezer eeuw zich te [illegible] gemaakt, om daarop niet stellig te moeten bouwen. Doch als men verder uitziet, baart de verkoeling tusschen Rusland en Frankrijk nog al eenige bezorgdheid, omdat het zich niet wel laat denken, dat deze het gevolg zoude zijn eener overgevoeligheid, wegens het huwelijk des hertogen *van Orleans*. Het heeft echter [illegible], als zoude Rusland aan Frankrijk het bezit van Constantine [illegible], alle vermeerdering van magt van dit rijk, op punten, waar het den natuurlijken vijand van beide, Engeland, zou kunnen afbreuk doen moest welkom zijn; de Circassiers vonden toch niet in Frankrijk maar, in Engeland bijstand en steun. Doch het schijnt dat met der daad Ruslands regering in *Lodewijk Philips* geen wettigen koning zien wil, ofschoon Rusland te Parijs door een ambassadeur vertegenwoordigd, en Frankrijks minister te St. Petersburg ten hove ontvangen wordt. Intusschen is de inname van Constantine, op de wijze waarop zulks heeft plaats gehad, een zeer opmerkelijke [illegible], vooral met betrekking tot Engeland. Indien het bewaarheid wordt, dat Engelands naijver aan Frankrijk betwist, het in bezit nemen van het Spaansche eilandje Minorca, dan zal misschien het vraagstuk nog wel met Engelands en Frankrijks bloed beslist worden, of Frankrijk het bezit van Constantine voortdurend zal behouden, dan of het de Afrikaansche kust aan de barbaarschheid zal hergeven of [illegible] Engelands invloed. Dit laatste zou slechts dan mogelijk zijn, wanneer Frankrijks binnenlandsche rust gevaar liep, omdat zonder die rust Frankrijk aan Engeland o-

aan de vastelands mogendheden geenen weêrstand zou kunnen bieden; maar wij houden het er voor, dat er voor de bevestiging van den Julijtroon geen krachtiger bevestiging wezen zoude, dan wapenroem. Wij meenen het er evenwel voor te moeten houden, dat bij de meerdere bezadigdheid der kabinetten geen oorlog vooreerst te duchten is, en dat Rusland nooit verder van zijn onderstelde doel, de herstelling van den ouderen tak der Bourbons op den Franschen troon, verwijderd zoude zijn dan door, onder het een of ander voorwendsel met Frankrijk te breken. De geest der geheele Fransche natie, zelfs onder de vorige regering, was *tegen* Rusland; heden ten dage wordt die vriendschap niet dan met leede oogen in Frankrijk gezien; daar zou dus geen betere leuze zijn, om den Julijtroon volkomen te bevestigen, dan eene breuke met Rusland; maar wij willen hopen dat beide partijen verstandig genoeg zullen zijn, om voor geen zoodanige belangen, den Europeschen vrede te verstoren.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Op den 13den dezer werd door de geneeskundige faculteit te *Weenen*, onder bijwoning van een aanzienlijk getal geneesheeren, de vraag behandeld, of bij de aanwending der homoeopathische geneeswijze, het gebruik van geneesmiddelen zonder vergiftiging, konde toegestaan worden. De vraag werd eenparig door de aanwezenden ontkennend beantwoord. — Te *Leipzig* is dezer dagen overleden de hofraad METHUSALEM MÜLLER, sedert jaren redacteur van de bekende *Zeitung für die elegante Welt*, een man die in de letterkundige wereld vele vrienden, maar ook vele vijanden had. De laatste jaren van zijn leven werden door ziekten en velerlei zorgen verbitterd. — Gedurende het aanstaand wintersaizoen worden te *Leipzig* even in als vroegere jaren wetenschappelijke voorlezingen, ook voor niet studerenden gehouden, waartoe zich de aanzienlijkste mannen leenen. Zoo zal de hoogleeraar PÖPPIG, door zijne reizen in *Amerika* bekend, voordragten houden over de natuurwetenschappen; de hofraad HEINROTH over de esthetiek; andere over de natuurkunde, sterrekunde, enz. — Even als te *Salzburg* heeft zich ook te *Praag* een comité gevormd, met oogmerk om inschrijvingen voor een gedenkteeken van MOZART te verzamelen. Beide de comités hebben echter een verschillend doel; terwijl dat de *Salzburg* op het oog heeft, om een standbeeld voor den vermaarden componist in zijne vaderstad op te rigten; stelt het comité van *Praag* zich slechts ten doel, om een kolossaal bronzen borstbeeld van MOZART te doen afgieten en eene volledige verzameling zijner partituren aan te koopen, welke beide voorwerpen plaats moeten nemen in de keizerlijke Bibliotheek te *Praag*. Hetgeen er van de ingeschrevene gelden mogt overschieten, zal besteed worden tot prijsuitlootingen van compositien die, bekroond zijnde, den naam van *Mozartsprijsen* zullen dragen. — De courant van *Worms* behelst een artikel over de geschiktheid om een gedenkstuk voor LUTHER op te rigten. De voorsteller vindt daartoe aanleiding in het onlangs te *Mentz*, voor GUTENBERG opgerigte standbeeld, en betoogt, dat de edelste kampvechter voor waarheid en regt, niet minder aanspraak op een openbaar monument mogt maken, dan de uitvinder of verbeteraar der boekdrukkunst. — Uit [illegible] meldt men, dat de koning bewilligd had in den bouw van een nieuw sterrekundig observatorium, voor de hoogeschool van *Bonn*, aangelegd naar dat hetwelk onlangs te *Berlijn* werd gebouwd. — Op den 25sten ll. werd te *München*, in tegenwoordigheid des konings, in de zaal van het *Odeon* de groote cantate van LACHNER, *de vier tijdperken van 's menschen leven*, met grooten bijval uitgevoerd. Zoo men zich onlangs door de luchtige en vrolijke toonen der compositien van STRAUSS had laten vervoeren, bleek het nu, dat het gevoel der toonkunstminnaren van *Beijerens* hoofdstad niet minder vatbaar voor indrukken is van eene edele en verheven muzijk.

FRANKRIJK. — De geneeskundige hoogeschool te *Parijs* heeft, om aan den twist over het dierlijk magnetismus een einde te maken, een' prijs van 3000 fr. uitgeloofd, voor dengeen die, 't zij in slapenden of wakenden toestand, in staat is, om in een geheel donker vertrek te lezen of voorwerpen te onderkennen. — In de zitting der akademie van wetenschappen van den 30sten, werd door den heer ARAGO berigt gedaan van een' steen, voorzien van een opschrift en door een klein gewelf overdekt, welken men op de kaap *Farewell* op de oostkust van *Groenland* had ontdekt, en welks oorsprong, naar de meening van den Deenschen bevelhebber van het gesticht aldaar, betrekking hebben zou op het ongelukkige expeditie en de schipbreuk van den Franschen kapitein BLOSSEVILLE. Men had [illegible] aanzoek gedaan, ten einde het opschrift te onderkennen; het vergevorderd jaargetijde gedoogde echter niet thans derwaarts te varen. In dezelfde zitting werd door den heer GAYMARD, die onlangs eene reis door *IJsland* volbragt, mededeeling gedaan zijner waarnemingen van den thermometer en barometer gedurende zijn verblijf op het eiland. Uit hetzelve bleek dat in den loop van 1836 de temperatuur in dit zoo koud geachte land niet lager dan tot 18°. was gedaald; de hoogste stand was 22°. geweest, te *Parijs* is zij dikwijls 29°. De dagelijksche veranderingen van den thermometer waren zeer gering; die van den barometer daarentegen veel grooter. — Zoo men vermeldt heeft de heer COUSIN op zijne jongste reis in *Zwitserland*, bij het onderzoeken der kloosterkerk van *Hauterive*, in het kanton *Freiburg*, de ontdekking gedaan, dat een zoon van ABEILLARD en HELOÏSE, ASTRALABE geheeten, de vierde Abt van het klooster was geweest.

ENGELAND. — De Londensche Universiteit heeft dezer dagen het verlies te betreuren gehad van een van derzelver verdienstelijke hoogleeraren, den Dr. ROSEN, zijnde een Duitscher van geboorte. Hij maakte zijne studien in de oostersche talen en letterkunde; te *Berlijn*, onder mannen als: W. VON HUMBOLDT, SCHLEGEL, BOPP. Men heeft aan hem een' uitgewerkten arbeid over de wortelen der Sanskritsche taal te danken; terwijl zijn verlies door de geleerde wereld nog meer zal gevoeld worden, wanneer de sedert jaren door hem met grooten ijver, scherpzinnigheid en geleerdheid voorbereidde uitgave van de oudste gedenkstukken der Indische taal, *de Vedas*, met den tekst der overzetting van de *Regveda*, benevens de daarbij behoorende ophelderende aanmerkingen, het licht zullen zien. — De heer BABBAGE, uitvinder van een berekenings-werktuig (*calculating machine*) heeft een berigt over deze uitvinding openbaar gemaakt. In 1821 had de regering, naar hij vermeldt, hem den last opgedragen, om een werktuig te vervaardigen tot berekening en het doen drukken van mathematische en astronomische tabellen. In 1833 was hij met zijnen arbeid, welke zeer naauwkeurige uitkomsten beloofde, ten deele gereed, toen er door omstandigheden eene staking plaats greep, en de regering, van wier beslissing de al of niet voortzetting van den arbeid afhing, zich verder aan de zaak niet scheen te laten gelegen leggen. De heer BABBAGE nu had middelerwijl een ander werktuig van veel grooteren omvang ontworpen; terwijl hij, namelijk, door het eerste werktuig bij de berekeningen slechts 120 figuren ter beschikking had, kon het nieuwe en meer volkomene met ongeveer 4000 figuren rekenen.

NEDERLANDEN. — Op den 3den der vorige maand werd te *Rotterdam*, eene vergadering gehouden van bestuurders en der te *Rotterdam* woonachtige leden van het in die stad gevestigde *Bataafsch Genootschap der proefondervindelijke Wijsbegeerte*. Uit een daarbij uitgebragt verslag, door den president directeur, den heer J. VAN DER WALLEN VAN VOLLENHOVEN, van de verrigtingen des genootschaps sedert de laatste vergadering, in Februarij 1834, bleek, dat op de ter beantwoording tegen 1 Maart 1836 uitgeschrevene prijsvragen slechts eene verhandeling was ingekomen, die echter de bekroning niet gehad kunnen verwerven. Door de vergadering werd besloten op nieuw uit te schrijven, om beantwoord te worden vóór of op den 1sten Maart 1840, de vraag naar *de vorderingen welke de natuurkundige wetenschappen in de laatste halve eeuw gemaakt hebben* en van de voor een onbepaalden tijd uitgeschrevene prijsvragen te hernieuwen, die aangaande eene *naauwkeurige beschouwing van den aard en de bestanddeelen van het maaswater en deszelfs meer of min voordeelige aanwending*. Als nieuwe prijsvraag wordt voorgesteld, » Eene vergelijking der verschillende *theorien* » en *empyrisch equatien*, als van MARIOTTE, EULER, DON JUAN, ROMME, » CHAPMAN, LAGERHJELM, EYTELWEIN en anderen, wegens den tegenstand » der in het water bewogen wordende ligchamen, met de proeven » van de *Fransche akademisten*, van het *Engelsche genootschap ter* » *bevordering van den scheepsbouw*, van den Zweedschen geleerden » LAGERHJELM, TORSELLES en KALSTENIUS enz., met opgave tevens welke » dezer theorien op grond van die vergelijkingen, hetzij in derzelfs » geheel of wel gewijzigd, zoo voor den volstrekten als voornamelijk » ten opzigte van den betrekkelijken tegenstand, ter toepassing in den » scheepsbouw, het zekerste is, en hoedanig dezelve daartoe aangewend kan worden." Van welke vraag men de beantwoording insgelijks tegen den 1sten Maart 1840 te gemoet ziet, onder aanbieding van een gouden eereprijs, ter waarde van een honderd en vijftig guldens. Voorts werden op nieuw herhaald de vroeger gedane vragen, om beantwoord te worden voor of op den 1sten Maart 1840, en herinnerd aan die welker beantwoording men verwacht tegen den 1sten Maart 1838. Eindelijk werden door het genootschap de volgende benoemingen gedaan: Tot honorair lid: Z. Exc. mr. H. J. baron VAN DOORN, thans secretaris van Staat; tot directeur: de heer C. J. GRAVIMANS, constructeur der Marine te *Rotterdam*, tot tweeden secretaris: de heer D. F. VAN DER PANDT, lid van het Genootschap; tot consulterende leden: de heeren J. W. EMMERIKS, hoogleeraar te *Groningen*; P. O. VORSSELMAN DE HEER, hoogleeraar in de wis- en natuurkundige wetenschappen aan het Athenaeum, te *Deventer*; W. A. ENSCHEDÉ, hoogleeraar in de wis- en natuurkundige wetenschappen aan het Athenaeum te *Franeker*; W. S. SWART, hoogleeraar in de wis-, natuur- en scheikunde aan het Athenaeum te *Amsterdam*; tot correspondeerend lid: de heer J. VAN ROGGEBROECK, med. doct. te *Leuven*; tot gewone leden: de heer Mr. J. J. VAN DAM VAN NOORDELOOS, te *Rotterdam*; F. KAYSER, observator astron. aan de Leijdsche Hoogeschool; P. VAN GALEN, lector in de wis- en zeevaartkunde te *Rotterdam*; E. A. FORSTER, med. doct. te *Leijden*; J. LE JEUNE, kapitein-luitenant ter zee, te *Hellevoetsluis*; W. WENCKEBACH, lector in de wis- en natuurkunde aan de Koninklijke Militaire Akademie te *Breda*; C. ALEWIJN, te *Amsterdam*; J. P. LIPKENS, adviseur in werktuig- en scheikundige zaken bij het departement van Binnenlandsche Zaken, te *Voorburg*; G. SIMONS, adviseur in wis- en scheikundige zaken bij het ministerie van Financien, te *'s Hage*; C. J. MATTHES, lector in de natuurkunde bij de Maatschappij FELIX MERITIS, te *Amsterdam*; A. S. [illegible] Cz. te *Utrecht*.

Graanmarkt te Amsterdam.

VAN VRIJDAG 3 NOVEMBER.

TARWE. — Prijshoudend, met vrij goeden handel: 130 pd. Anklammer ƒ 250; 127 pd. Pommer ƒ 250; 130 pd. Mecklenb. ƒ 245; 134 pd. p. Pommer ƒ 256; 121 pd. o. Gron. ƒ 185; 124, 127 pd. j. Zeeuws. ƒ 213, 220; 127 pd. Rost. ƒ 235.

ROGGE. — Voor Stokerijen gevraagd en verkocht: 112 pd. o. Cours. ƒ 135; 115 pd. o. Riga ƒ 133, aan de Zaan 112 pd. o. Arch. ƒ 126; 116 pd. o. gedroogde ƒ 137; 119 pd. n. Riga ƒ 167.

GARST. — In een doen: 98 pd. jar. Zomer ƒ 104.

HAVER. — Zonder handel, doch goed prijshoudend.

ZAADMARKT.

KOOLZAAD. — In een doen: Oostz. 47 £.

LIJNZAAD. — Prijshoudend: 109, 110 pd. Riga ƒ 250; 113 pd. Koningsb. ƒ 255; 100 pd. dito ƒ 227½.

RAAPOLIE — Prijshoudend: per 6/w f 33; Vliegend f 32; December f 31½; Mei 1838 f 30¾, 31.
LIJNOLIE — Per 6/w f 30¾; Vliegend f 29½, ¾.
HENNEPOLIE. — Per 6/w f 34; Vliegend f 32¾, 33.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (3 November) werden de volgende fondsen verhandeld: Ned. Werkelijke Schuld. 2½ pCt. 52$\frac{1}{16}$; dito 5 pCt. 100¾; Kansbil. 22⅝; Amort. Syndik. 4½ pCt. 92$\frac{11}{16}$; dito 3½ pCt. 75¾; Handelm. 101⅞ ⅜; O.-Indie 5 pCt. 99⅞ ⅝; Haarl. Spoorweg 101, 100; Rotterd. dito 121, 120; Ardoins van 85 £ 19$\frac{1}{16}$; dito coupons 15½ dito Nov. 17; Colomb. 18$\frac{1}{16}$; Peruanen 14¾.

*** Te *Chaam*, Arrondissement *Breda*, Provincie *Noord-Braband*, wordt gevraagd een GENEES-, HEEL- en VERLOSKUNDIGE, op eene jaarwedde van TWEE HONDERD GULDENS, de bediening van den Armen hieronder begrepen.

Zij die hiertoe genegen zijn, worden verzocht zich onder overlegging der noodige Getuigschriften, in Persoon of met Vrachtvrije Brieven aan te melden bij het Plaatselijk Bestuur aldaar.

VERANDERING VAN WONING.

De Ondergeteekenden geven bij deze kennis, dat zij hunne *Drukkerij*, *Binderij*, *Linieermachine*, *Boek- en Papierhandel* hebben verplaatst naar de Kerkstraat, Wijk E. N°. 15, alwaar zij even als vroeger, het vertrouwen hunner geëerde Begunstigers, zich zullen trachten waardig te maken.

J. J. ASKESTEYN en ZOON.

STOOMBOOTEN
WILLEM DE EERSTE en KONINGIN DER NEDERLANDEN.
Varende in het Beurt-veer tusschen NIJMEGEN *en* ROTTERDAM, *vice versa.*

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE,
alle dagen, 's morgens ten 7 ure, en
Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN,
alle dagen, 's morgens ten 6 ure.

Nadere informatien worden gegeven te Nijmegen ten Kantore der Onderneming aan de Waal, te Tiel bij J. DE WAAL, te Bommel bij G. VAN DRIEL, te Gorcum bij L. DE BRUIJN, te Dordrecht bij C. SMITS aan den Riedijk, te Rotterdam bij N. SCHOUT, te Delft bij de Erven ROSENBURG, en te 's Hage bij STAAS.

*** Bij G. PORTIELJE, te *Amsterdam*, is van de Pers gekomen en alom verzonden:

I. MARIA VAN BOURGONDIE, *of het Oproer van Gend.* Uit het Engelsch van GEORGE PAINE RAINSFORD JAMES. Esq. door STEENBERGEN VAN GOOR. Met gegraveerde Titels en Vignetten. In twee Deelen kompleet . . . . . . f 7,80.

De Schrijver van dit werk, die, even als de beroemde WALTER SCOTT, tot dus verre, zijne werken steeds onder den naamloozen titel: BY THE AUTHOR OF, enz., in het licht heeft gezonden, is in *Engeland* zeer goed, en wel als Schrijver, zeer voordeelig bekend, zoodat hij nog onlangs in de *Literary Gazette*, het hoofd der tegenwoordige Engelsche Romanschrijvers genoemd werd.

II. MANUELLA, DE DOCHTER VAN DEN SCHERPREGTER; *of geschiedkundige Tafereelen uit de tegenwoordige Spaansche onlusten.* Naar het Engelsch. Met gegraveerden Titel en Vignet. In twee deelen kompleet . . . . . . f 5,90.

Daar *Spanje* thans het land is, waarop zich dezer dagen aller aandacht vestigt, zoo kan het ongetwijfeld niet anders dan welkom zijn, met geschiedkundige tafereelen uit den tegenwoordigen Burgerkrijg bezig gehouden te worden, waarin muitelingen en geestdrijvers aan het Spaansche hof, en in hooge kringen, eene geduchte hoofdrol spelen. Zeden, gebruiken, en vooral de dikwerf zoo zeer miskende inborst der Spanjaarden, worden hierin getrouwelijk geschetst, terwijl waarheid en onpartijdigheid dezelve eenen ongekunstelden glans bijzetten.

III. ALBRECHT BEIJLING EN ZIJNE BROEDERS. *Oorspronkelijk historisch romantisch Tafereel uit de Hoeksche en Kabeljaauwsche twisten, door* M. C. DRIESSENBURG. Met gegraveerden Titel en Vignet. Eerste deel . . . . f 2,80.

Het *tweede en laatste deel* volgt nog deze maand.

IV. *Fastes de la Marine Hollandaise, depuis l'époque la plus reculée jusqu'à nos jours*, par G. ENGELBERTS GERRITS; ouvrage traduit du Hollandais sous les yeux de l'auteur par F. DOUCHEZ, *second et dernière volume*, 8°. velin papier . . f 4,60.

V. *Neues Holländisch-Deutsches und Deutsch-Holländisches Wörterbuch in möglichster Vollständigkeit, bearbeitet von einem Lehrer der Deutschen und Holländischen Sprache, und revidirt durch* Dr. LUDWIG TROSS, 1ste en 2de Heft. (Hollandsch-Deutsch.) Elke aflevering . . . . . . f 0,30.

Dit Woordenboek zal hoogstens in 28 afleveringen verschijnen, die elkander spoedig zullen volgen.

*** Bij L. E. BOSCH, te *Utrecht*, is van de Pers gekomen en verzonden:

1. L. G. VISSCHER, Hoogleeraar aan de Universiteit te *Utrecht*. *Bijdragen tot de oude Letterkunde der Nederlanden* . . . . f 1,50.

2. D. BUDDINGH, *Edda-Leer, of Handboek voor de Noordsche Mythologie.* Met eene plaat . . . . . . » 1,60.

Daar de Noordsche Godenleer sedert eenigen tijd in ons land meer beoefend wordt, zal dit Handboek hoogst aangenaam voor de beoefenaars dier wetenschap zijn.

3. J. J. DODT VAN FLENSBURG, *Pogingen, om eene meer grondige beoefening der geschiedenis van Nederland voor te bereiden* . . . . » 0,90.

Voor de beoefenaars van onze Vaderlandsche Geschiedenis is dit werkje van veel aanbelang.

4. T. VAN SPALL, *Wilhelmina* . . . . » 1,00.

De Heer VAN SPALL is als schrijver te wel bekend, om dit zijn geschrift aan Leesgezelschappen en Leesbibliotheken te moeten aanbevelen. In onzen tijd, waarin over de afgescheidenen veel gesproken en geschreven wordt, zal dit werkje niet te onpas zijn.

5. *De Vijand van Muzijk en het Muzijkfeest te Ephyra*, twee Arabesken voor Muzijkvrienden, van GUSTAV NICOLAI, uit het Hoogduitsch vertaald . . . . » 2,60.

Deze twee Muzikale Verhalen, waarvan vooral het eerste in Duitschland een diepen indruk gemaakt heeft, zijn in eenen aangenamen romantischen vorm gegoten, en voor alle klassen van beschaafde lezers en voor leesgezelschappen bijzonder aanbevelingswaardig.

6. *Les petits Livres du Père l'Ami.* Premièrement publiés par la Société d'encouragement pour l'instruction élémentaire dans la province de Namur, nouvelle édition, revue et corrigée . . . . » 0,60.

Dit nuttige boekje wordt onzen Kostscholen en andere Opvoedings-Gestichten aanbevolen.

7. *Korte beschrijving der Rededeelen, Leesteekens, Romeinsche Cijferletters, Maten, Gewigten, Munten, enz. voor de Scholen* . . . . » 0,10.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende WERKEN voorhanden:

NOUVEAUTÉS.

MARRAYAT, le Pacha à mille et une queues, 2 vol.	f 2,20.
——— Snarley Yow, 2 vol.	— 2,20.
——— Franck Mildmay, 2 vol.	— 1,80.
——— Newton Forster, 2 vol.	— 1,75.
——— Casin le Pirate, 2 vol.	— 1,70.
——— Kings Own, 2 vol.	— 2,20.
——— Rattlin, le Marin, 2 vol.	— 1,75.
——— Mons eur le midshipman aise, 2 vol.	— 1,75.
——— Japhet à la Recherche d'un père, 2 vol.	— 1,75.
——— Pierre Simple, 2 vol.	— 1,75.
——— Jacob Fidele, 2 vol.	— 1,60.
PAUL DE KOCK, Un tourlourou, 4 vol.	— 3,20.
——— Zizine, 2 vol.	— 1,75.
MICHEL MASSON, Ne touchez pas à la Reine	— 1,75.
ANNA MARIE, Les Ormeaux, 2 vol.	— 1,75.
Voyage du duc de Raguse, 4 vol.	— 3,60.
BONNELIER, Un malheur domestique, 2 vol.	— 1,20.
GAY, Salons Célèbres	— 1,40.
LACROIX, La justice des hommes, 2 vol.	— 1,—.
DE MUSSET, Sannel, 2 vol.	— 1,—.
NODIER, Inez de las Sierras	— 0,70.
PICHOT, Monsieur de l'Etincelle ou Arles et Paris, 2 vol.	— 2,20.
DE BALZAC, Illusions perdues	— 1,20.

ALMANACH DE GOTHA pour 1838 . . . . . f 1,20.
ALMANAK VOOR HOLLANDSCHE ELLENDIGEN, 1837 . . . . » 0,60.
Dictionnaire de l'Industrie manufacturière, Commerciale et Agricole. Ouvrage accompagné d'un grand nombre de figures intercalées dans le texte, tome I . . . . » 7,00.
Élémens de Physique expérimentale et de météorologie, par M. POUILLET, 2 vol. Avec Atlas . . . . . . » 8,—.
Esquisses historiques, Physiologiques et Critiques de l'Armée Française, par AMBERT; *Lithographies et Vignettes sur Bois*, 2 vol. 8°. . . . . » 4,50.

Te Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.